

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
ZESPÓŁ REALIZACJI
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17
INTERNET: <http://www.cbos.pl>

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/17/99

SPOŁECZNY WIZERUNEK PREZYDENTA ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '99

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

-
- Zdecydowana większość ankietowanych (76%) z aprobatą wyraża się o sposobie, w jaki Aleksander Kwaśniewski pełni obowiązki prezydenta, a jego obecne oceny pracy są znacznie lepsze od opinii na ten temat sprzed prawie trzech lat. W porównaniu z początkiem kadencji wzrosła także liczba respondentów gotowych przyznać, że Aleksander Kwaśniewski pełni obowiązki prezydenta lepiej, niż się spodziewali.
 - Z jednoznacznie pozytywną oceną badanych spotyka się przede wszystkim działalność prezydenta w zakresie polityki zagranicznej. Niemal powszechna jest opinia, że Aleksander Kwaśniewski dobrze reprezentuje interesy Polski na arenie międzynarodowej (89% wskazań). Większość badanych pozytywnie ocenia także trafność podejmowanych przez prezydenta decyzji (66%). Sporo kontrowersji budzi natomiast jego obiektywizm polityczny. Wprawdzie dwie piąte pytanym uważa, że w swych działaniach nie wyróżnia on interesów żadnej z sił politycznych, jednak duża część badanych (prawie jedna trzecia) przypisuje mu stronniczość i faworyzowanie opcji politycznej, z której się wywodzi.
 - Zdaniem blisko dwóch trzecich ankietowanych, Aleksandra Kwaśniewskiego można nazwać prezydentem wszystkich Polaków, ponad jedna czwarta uważa natomiast, że nie zasługuje on na to miano. W porównaniu z kwietniem '96 zwiększyła się liczba osób, które przypisują prezydentowi formalne związki z SdRP lub SLD. Prawie co piąty ankietowany sądzi, że jest on członkiem któregoś z tych ugrupowań.
 - Po trzech latach prezydentury w społecznym wizerunku Aleksandra Kwaśniewskiego nadal dominują oceny pozytywne. Zdecydowana większość badanych zgadza się z opinią, że prezydent jest inteligentny, kompetentny, ma dobrą prezencję, cechuje go jasny sposób formułowania myśli oraz dynamizm i konsekwencja w działaniu. Najważniejszym minusem jest przede wszystkim to, że nie zawsze mówi prawdę. W porównaniu z początkiem kadencji poprawiły się oceny wrażliwości społecznej prezydenta i jego bezinteresowności; więcej osób przypisuje mu także konsekwencję i stanowczość w działaniu oraz wysokie kompetencje. Pogorszyły się natomiast oceny dynamizmu prezydenta i opinie o jego prezencji.

W grudniu '98 minęły trzy lata od momentu objęcia urzędu prezydenta przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Dotychczasowy przebieg jego prezydentury wskazuje, że jest on jednym z nielicznych polityków, którzy pełniąc tak ważną funkcję w państwie w miarę upływu czasu raczej zyskują w opinii Polaków, niż tracą. Nie jest to zjawisko zbyt częste w naszym życiu politycznym. Większość z tych, którzy aktywnie działają na scenie politycznej z czasem staje się postaciami w najlepszym wypadku kontrowersyjnymi - u jednych cieszącymi się znacznym uznaniem i sympatią, u innych wywołującymi silne negatywne odczucia. Dobre oceny Aleksandra Kwaśniewskiego dotyczą zarówno jego działalności jako prezydenta, jak i jego osoby jako jednej z osobistości życia publicznego. Od grudnia '97 urząd prezydencki jest najlepiej postrzeganą instytucją życia politycznego, a odsetek badanych aprobujących działania prezydenta od ponad roku utrzymuje się niezmiennie na poziomie powyżej 70%. Przez cały okres sprawowania urzędu Aleksander Kwaśniewski nie traci też na popularności i obecnie cieszy się nawet nieco większym zaufaniem społecznym niż w pierwszym okresie po objęciu tej funkcji¹.

Wysoki poziom poparcia dla prezydenta dobrze obrazuje fakt, że obecnie aż 63% uczestników (według własnych deklaracji) ostatnich wyborów prezydenckich twierdzi, że głosowało w nich właśnie na Aleksandra Kwaśniewskiego, tylko 31% zaś przyznaje, że oddało głos na Lecha Wałęsę. Przypomnijmy, że w drugiej turze wyborów faktycznie na Aleksandra Kwaśniewskiego głosowało 52% wyborców, a na Lecha Wałęsę - 48%. Zjawisko „przyłączania się do zwycięzców” po wyborach jest dobrze znane sondażystom - część ankietowanych deklaruje, że głosowała na tego, który wygrał, sądząc *post factum*, że ten

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (104), 6-12 stycznia '99, reprezentatywna próba losowo-adresowa dorosłych Polaków (N=1143).

wybór byłby z różnych względów właściwszy. W przypadku Aleksandra Kwaśniewskiego rozmiary tego zjawiska mogą świadczyć, że w czasie sprawowania urzędu nie tylko nie stracił on w opinii publicznej, ale nieustannie zyskuje lub co najmniej utrzymuje swoje notowania.

OCENA PRACY PREZYDENTA

Zdecydowana większość ankietowanych z aprobatą wyraża się o sposobie, w jaki Aleksander Kwaśniewski wykonuje obowiązki prezydenta. Negatywną ocenę wystawia mu zaledwie co ósmy badany. Porównując aktualne dane z ocenami prezydenta z pierwszego okresu kadencji (po 100 dniach sprawowania urzędu) można stwierdzić, że wypracowywany przez Aleksandra Kwaśniewskiego styl prezydentury dobrze współgra z oczekiwaniami społecznymi. Obecne oceny sposobu sprawowania przez niego tej funkcji są znacznie lepsze od notowań sprzed prawie trzech lat.

Tabela 1

Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Aleksander Kwaśniewski dobrze czy też źle wykonuje swoje obowiązki?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '96	I '99
	w procentach	
Dobrze	64	76
Źle	12	12
Trudno powiedzieć	24	12

Pozytywne oceny pracy prezydenta dominują we wszystkich grupach społeczno-zawodowych. Dobre opinie są dość powszechne, a ich natężenie okazuje się też stosunkowo słabo zróżnicowane ze względu na cechy położenia społecznego. Do osób najbardziej usatysfakcjonowanych sposobem pełnienia przez Aleksandra Kwaśniewskiego funkcji prezydenta nieco częściej niż przeciętnie zaliczają się respondenci dobrze sytuowani, legitymujący się średnim wykształceniem, mieszkańcy dużych (od 101 do 500 tys. ludności) i średnich miast (od 21 do 100 tys. ludności). Wśród grup społeczno-zawodowych najlepiej

oceniają pracę prezydenta robotnicy niewykwalifikowani oraz uczniowie i studenci. Natomiast mniej przychylnie odnoszą się do jego działalności mieszkańcy wsi, respondenci o niskich dochodach na osobę w rodzinie, źle oceniający własne warunki materialne, z wykształceniem podstawowym. Spośród grup społeczno-zawodowych bardziej krytyczni niż inni są robotnicy wykwalifikowani, rolnicy oraz emeryci i renciści.

Najważniejszym czynnikiem różnicującym opinie badanych w tej kwestii pozostają, podobnie jak w kwietniu '96, sympatie polityczne oraz związany z nimi stosunek do praktyk religijnych. Badani często praktykujący i deklarujący prawicowe poglądy są w większym stopniu krytyczni w ocenie działań prezydenta niż respondenci identyfikujący się z lewicą oraz osoby niewierzące i niepraktykujące. Nawet jednak w grupach szczególnie krytycznych wobec działalności Aleksandra Kwaśniewskiego bezwzględną większość stanowią badani wystawiający mu ocenę pozytywną.

Co oczywiste, polityczny charakter zróżnicowań w ocenie działań prezydenta obserwujemy także w potencjalnych elektoratach poszczególnych ugrupowań. Sposób sprawowania prezydentury przez Aleksandra Kwaśniewskiego spotyka się z powszechną aprobatą wśród zwolenników ugrupowania, z którego on się wywodzi - SLD, a także wśród sympatyków PSL. Trochę mniej usatysfakcjonowani sposobem pełnienia przez niego tej funkcji są potencjalni wyborcy UW. Stosunkowo najbardziej krytyczny w ocenie pracy prezydenta jest natomiast elektorat AWS, jednak nawet wśród zwolenników tego ugrupowania zdecydowana większość wystawia mu ocenę pozytywną.

Tabela 2

Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Aleksander Kwaśniewski dobrze czy też źle wykonuje swoje obowiązki?	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	SLD	PSL	UW	AWS
	w procentach			
Dobrze	97	93	82	65
Źle	0	1	12	21
Trudno powiedzieć	3	6	7	14

Od kwietnia '96 wzrosła liczba respondentów gotowych przyznać, że Aleksander Kwaśniewski pełni swoje obowiązki lepiej, niż się spodziewali. Opinię taką wyraża obecnie blisko co trzeci badany. Tylko w niewielkim stopniu (różnica w granicach błędu pomiaru) wzrósł natomiast odsetek osób, które w tym względzie czują się rozczarowane.

Tabela 3

Czy Aleksander Kwaśniewski pełni obowiązki prezydenta:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '96	I '99
	w procentach	
- lepiej niż się Pan(i) spodziewał(a)	20	29
- mniej więcej tak, jak się Pan(i) spodziewał(a)	53	46
- gorzej niż się Pan(i) spodziewał(a)	12	15
Trudno powiedzieć	15	10

Sposobem sprawowania przez Aleksandra Kwaśniewskiego urzędu prezydenta pozytywnie zaskoczeni są przede wszystkim mieszkańcy małych miast (do 20 tys. ludności) oraz największych aglomeracji, osoby z wyższym wykształceniem, dobrze sytuowane i pozytywnie oceniające własne warunki materialne, a spośród grup społeczno-zawodowych: uczniowie i studenci, przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji, pracownicy umysłowi niższego szczebla oraz prowadzący samodzielną działalność gospodarczą. Z kolei rozczarowanie sposobem sprawowania przez Aleksandra Kwaśniewskiego najwyższego urzędu częściej niż pozostali deklarują mieszkańcy wsi, badani z wykształceniem podstawowym i zasadniczym zawodowym, respondenci osiągający niskie dochody na osobę w rodzinie i źle oceniający własne warunki materialne. Wśród grup społeczno-zawodowych stosunkowo najbardziej zawiedzeni czują się rolnicy i robotnicy wykwalifikowani.

Do tych, którzy w największym stopniu zweryfikowali swoją opinię na korzyść Aleksandra Kwaśniewskiego, zaliczają się obecni zwolennicy UW. Blisko połowa spośród nich przyznaje, że sprawił on niespodziankę i okazał się lepszym prezydentem, niż zakładali. Pozytywnie zaskoczona jest też znaczna część elektoratu PSL. Z kolei do tych, którzy

najczęściej deklarują rozczarowanie, należą - skądinąd stosunkowo najbardziej krytyczni w ocenie działań prezydenta - zwolennicy AWS. Niemniej jednak nawet wśród nich równie liczną grupę stanowią osoby, które zweryfikowały swoją opinię na korzyść prezydenta, jak i ci, którzy podtrzymali swoje negatywne przewidywania co do jego prezydentury bądź się rozczarowali.

Tabela 4

Czy Aleksander Kwaśniewski pełni obowiązki prezydenta:	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	AWS	PSL	SLD	UW
	w procentach			
- lepiej niż się Pan(i) spodziewał(a)	29	39	30	47
- mniej więcej tak, jak się Pan(i) spodziewał(a): <i>równie dobrze jak się Pan(i) spodziewał(a)</i>	32	54	57	38
<i>równie źle jak się Pan(i) spodziewał(a)</i>	8	0	0	6
- gorzej niż się Pan(i) spodziewał(a)	21	7	10	5
Trudno powiedzieć	11	0	3	3

Z jednoznacznie pozytywną oceną badanych spotyka się przede wszystkim działalność prezydenta w zakresie polityki zagranicznej. Zdaniem aż 89% ankietowanych Aleksander Kwaśniewski dobrze reprezentuje interesy Polski na arenie międzynarodowej. Pozytywne opinie dominują także w ocenie trafności decyzji podejmowanych przez prezydenta. Dwie trzecie respondentów dokonując podsumowania jego dotychczasowych działań skłonnych jest przyznać, że podejmuje on zwykle właściwe decyzje, a tylko co jedenasty ankietowany nie zgadza się z tym poglądem. Kontrowersyjnie wypada natomiast w opinii badanych obiektywizm polityczny prezydenta. Wprawdzie dwie piąte respondentów uważa, że w swych działaniach nie wyróżnia on interesów żadnej z sił politycznych, jednak duża część badanych (prawie jedna trzecia) przypisuje mu stronniczość i faworyzowanie opcji politycznej, z której się wywodzi. Warto jeszcze zauważyć, że bardzo duża grupa ankietowanych nie ma opinii w tej sprawie.

		CBOS
<p>W grudniu minęły trzy lata od momentu objęcia urzędu prezydenta przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Biorąc pod uwagę jego działalność w tym okresie, proszę powiedzieć, czy prezydent Kwaśniewski:</p>		
- dobrze reprezentuje Polskę za granicą		89%
- źle reprezentuje Polskę za granicą		3%
Trudno powiedzieć		8%
- podejmuje zwykle właściwe decyzje		66%
- podejmuje zwykle niewłaściwe decyzje		9%
Trudno powiedzieć		25%
- przy podejmowaniu decyzji kieruje się przede wszystkim interesami sił politycznych, z których się wywodzi		30%
- przy podejmowaniu decyzji nie wyróżnia interesów żadnej z sił politycznych		40%
Trudno powiedzieć		30%

Zarzut stronnictwa politycznej stawiają prezydentowi przede wszystkim zwolennicy ugrupowań tworzących obecną koalicję rządową - AWS oraz (w mniejszym stopniu) UW. Z kolei zdecydowana większość sympatyków SLD i większa część mających w tej sprawie sprecyzowaną opinię zwolenników PSL uważa, że prezydent przy podejmowaniu decyzji nie faworyzuje interesów żadnej z sił politycznych.

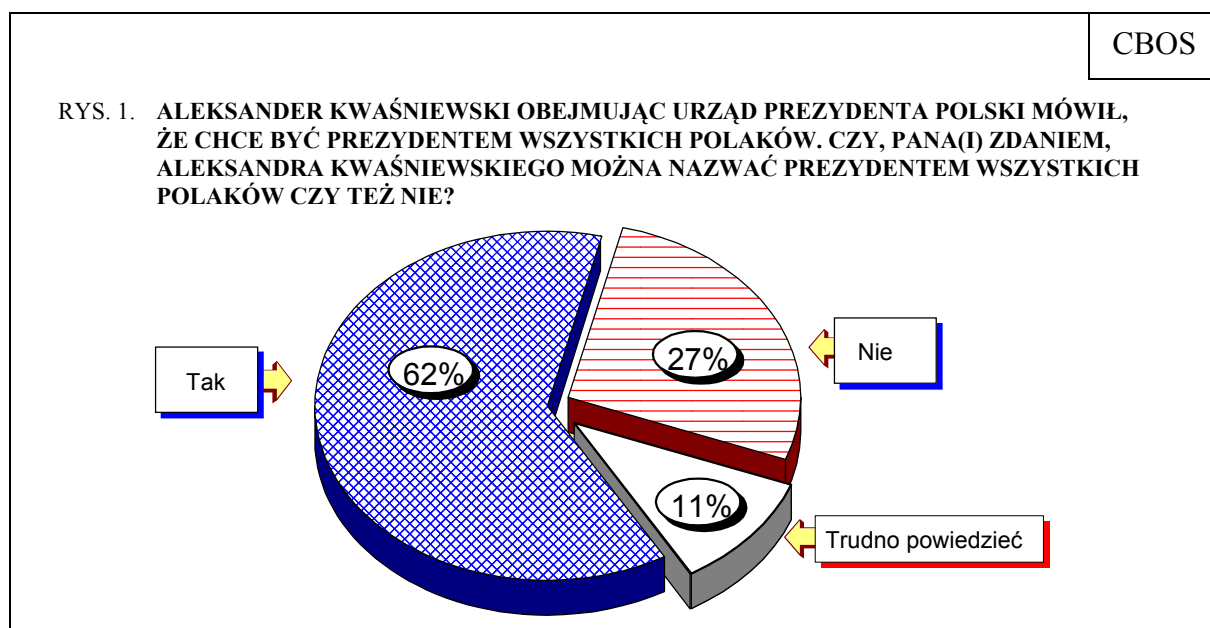
Tabela 5

W grudniu minęły trzy lata od momentu objęcia urzędu prezydenta przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Biorąc pod uwagę jego działalność w tym okresie, proszę powiedzieć, czy prezydent Kwaśniewski:	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	AWS	UW	PSL	SLD
	w procentach			
- przy podejmowaniu decyzji kieruje się przede wszystkim interesami sił politycznych, z których się wywodzi	51	48	13	18
- przy podejmowaniu decyzji nie wyróżnia interesów żadnej z sił politycznych	24	32	43	68
Trudno powiedzieć	25	20	44	14

PREZYDENT PONAD PODZIAŁAMI?

Ostatnie wybory prezydenckie w końcowej rozgrywce stały się próbą sił między dwiema przeciwstawnymi siłami politycznymi. Ujawniająca się wówczas polaryzacja polskiego społeczeństwa na długi okres ukształtowała zasadniczy podział sceny politycznej. Wygrywając wybory niewielką przewagą głosów Aleksander Kwaśniewski złożył zapewnienie, że chce być prezydentem wszystkich Polaków, także tych, którzy go nie poparli, a nawet głosowali niejako przeciwko niemu.

Zdaniem blisko dwóch trzecich ankietowanych, Aleksandra Kwaśniewskiego można nazwać prezydentem wszystkich Polaków, jednak nieco ponad jedna czwarta sądzi, że nie zasługuje on na to miano.

Jak można było oczekiwać, najlepszą opinię o reprezentatywności prezydentury Aleksandra Kwaśniewskiego mają wyborcy SLD, wśród których niemal powszechne jest twierdzenie, że jest on prezydentem wszystkich Polaków. Również trzy czwarte zwolenników PSL podziela tę opinię. Także elektorat UW w większości przychyliła się do tego poglądu. O tym, że prezydent Aleksander Kwaśniewski nie reprezentuje wszystkich Polaków, jest natomiast przekonana blisko połowa potencjalnych wyborców AWS.

Tabela 6

Czy, Pana(i) zdaniem, Aleksandra Kwaśniewskiego można nazwać prezydentem wszystkich Polaków czy też nie?	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	SLD	PSL	UW	AWS
	w procentach			
Tak	85	76	54	41
Nie	8	16	38	48
Trudno powiedzieć	7	8	8	11

O postrzeganiu prezydenta i ocenie politycznego wymiaru jego działalności mogą świadczyć opinie ankietowanych na temat jego przynależności partyjnej. Mimo że po wygranych wyborach prezydenckich Aleksander Kwaśniewski opuścił szeregi SdRP, stosunkowo duża część społeczeństwa nadal postrzega go jako polityka będącego członkiem jakiejś partii politycznej i odsetek ten jest obecnie wyraźnie wyższy niż w kwietniu '96. Ugrupowaniem, do którego przynależność przede wszystkim przypisuje się Aleksandrowi Kwaśniewskiemu, jest oczywiście SdRP lub często z nią utożsamiany w wypowiedziach badanych - SLD. Również wskazania na formalne związki prezydenta z tą właśnie formacją są częstsze niż przed niespełna trzema laty - obecnie niemal co piąty ankietowany przypisuje mu przynależność do któregoś z tych ugrupowań. W porównaniu z początkiem kadencji odsetek respondentów sądzących, że Aleksander Kwaśniewski jest bezpartyjny, zmalał o 8 punktów.

Tabela 7

Jak Pan(i) sądzi, czy prezydent Aleksander Kwaśniewski:	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV '96	I '99
	w procentach	
- jest bezpartyjny	49	41
- jest członkiem jakiejś partii politycznej, w tym wskazania na SdRP lub SLD	20 14	25 19
Trudno powiedzieć	31	34

OCENY OSOBY PREZYDENTA W OPINIACH POLAKÓW

Tworząc portret prezydenta respondenci mieli za zadanie wskazać spośród par przeciwstawnych stwierdzeń te, które - ich zdaniem - najlepiej charakteryzują Aleksandra Kwaśniewskiego.

Tabela 8

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego.	Wskazania ankietowanych według terminów badań	
	IV '96	I '99
	w procentach	
Jest inteligentny	89	89
Nie wyróżnia się inteligencją	9	8
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	91	83
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	4	10
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	75	79
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	11	10
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	66	71
Mówi niejasno, nie wiadomo, co tak naprawdę myśli	26	19
Jest energiczny, dynamiczny	82	67
Jest zbyt powolny, mało dynamiczny	12	20
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	57	64
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, „wszystko rozlaży mu się w rękach”	18	18
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	50	57
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	28	24
Jest uczciwy, nieprzekupny	37	45
Tak jak wielu innych „na górze”, myśli tylko o swoim własnym interesie	28	25
Jest prawdomówny	-	28
Nie zawsze mówi prawdę	-	46
Odpowiedzi uszeregowano według malejącego odsetka wskazań pozytywnych. Pominięto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”.		

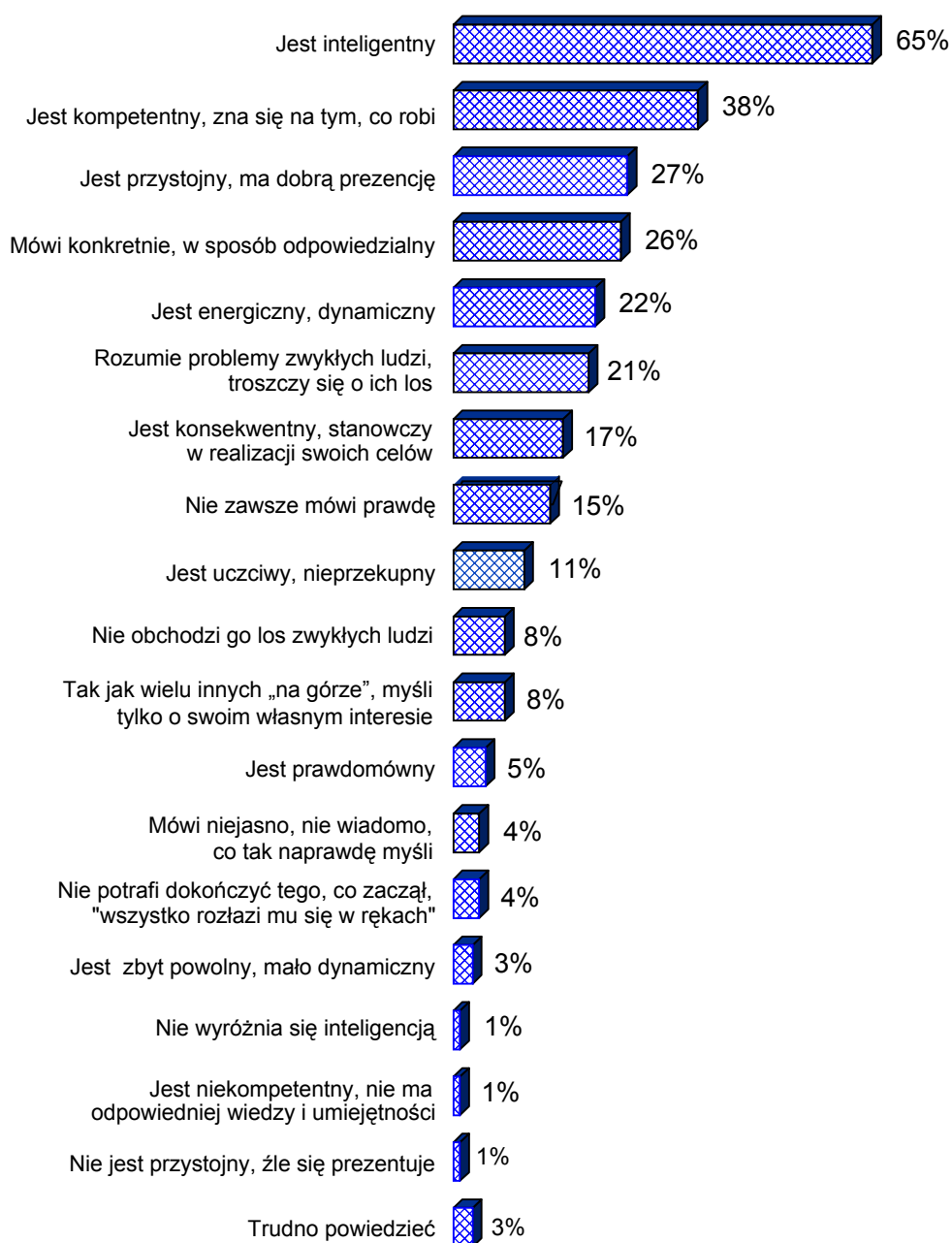
Wśród cech najlepiej charakteryzujących prezydenta badani najczęściej podkreślają to, że jest inteligentny i ma dobrą prezencję. Bardzo wysoko oceniane są także jego kompetencje. Prawie cztery piąte ankietowanych uważa, że Aleksander Kwaśniewski ma odpowiednie kwalifikacje i umiejętności do sprawowania tej funkcji, tylko co dziesiąty respondent jest odmiennego zdania. Ocenie tej towarzyszą również dobre, choć już nie tak powszechnie podzielane opinie na temat jego umiejętności komunikacyjnych i jakości wypowiedzi, a także dynamizmu działań oraz konsekwencji i stanowczości w realizacji celów. Wyraźnie więcej wątpliwości wzbudza natomiast zarówno wrażliwość społeczną prezydenta, jak i jego bezinteresowność, choć i w tych dziedzinach wyraźnie przeważają oceny pozytywne.

Rysą na generalnie korzystnym wizerunku prezydenta są natomiast oceny jego prawdomówności. Tylko nieco ponad jedna czwarta ankietowanych postrzega Aleksandra Kwaśniewskiego jako człowieka prawdomównego, prawie połowa zaś przyznaje, że prezydentowi nie zawsze można wierzyć.

W okresie od kwietnia '96, kiedy to po raz pierwszy od momentu objęcia najwyższego urzędu przez Aleksandra Kwaśniewskiego odtwarzaliśmy jego społeczny wizerunek², najbardziej zmieniło się postrzeganie dynamizmu prezydenta. Obecnie Aleksander Kwaśniewski znacznie rzadziej określany jest przez badanych jako polityk energiczny, wyraźnie więcej osób przypisuje mu natomiast brak dynamizmu i powolność. Gorzej niż na początku kadencji wypada także ocena jego prezencji. Wyraźnie lepsze od poprzednich okazują się natomiast przede wszystkim opinie o jego bezinteresowności oraz wrażliwości społecznej. Więcej osób niż prawie trzy lata temu przypisuje mu także stanowczość i konsekwencję w realizacji celów oraz pozytywnie ocenia zwięzłość i klarowność wypowiedzi. Nieco lepsze niż na początku kadencji są także obecne oceny kompetencji prezydenta.

² Por. komunikat CBOS „100 dni prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego”, maj '96.

RYS. 2. KTÓRE ZE WSKAZANYCH PRZEZ PANA(IA) CECH, UWAŻA PAN(I) ZA NAJWAŻNIEJSZE DLA CHARAKTERYSTYKI ALEKSANDRA KWAŚNIEWSKIEGO?

BADANI MOGLI WSKAZAĆ NIE WIĘCEJ NIŻ TRZY CECHY.

Ogólnie rzecz biorąc, społeczny portret Aleksandra Kwaśniewskiego prezentuje się korzystnie. Wśród określeń wskazywanych przez respondentów jako najbardziej charakterystyczne dla niego zdecydowanie przeważają cechy pozytywne.

W społecznym wizerunku Aleksandra Kwaśniewskiego najistotniejszą cechą okazuje się jego inteligencja. Prawie dwie piąte badanych za najważniejszy element jego charakterystyki uważa wysokie kompetencje. Kolejnymi cechami charakteryzującymi osobę prezydenta są: dobra prezencja oraz jasny sposób formułowania myśli, a także dynamizm działania i wrażliwość społeczna. Najważniejszym minusem w wizerunku Aleksandra Kwaśniewskiego jest - zdaniem respondentów - przede wszystkim to, że nie zawsze mówi prawdę, a także wskazywane przez stosunkowo niewielką liczbę badanych: brak wrażliwości społecznej i interesowność.

Postrzeganie osoby prezydenta rozumiane jako przypisywanie mu pewnych cech - pozytywnych bądź negatywnych - można uznać za swego rodzaju wskaźnik jego akceptacji. Oceny poszczególnych cech wizerunku posłużyły nam do skonstruowania ogólnej skali aprobaty i dezaprobaty Aleksandra Kwaśniewskiego³. Rozkład wyników na tej skali oraz średnia ocen (+4,0) potwierdzają skłonność respondentów do wybierania raczej pozytywnych niż negatywnych cech charakteryzujących prezydenta. Zdecydowana większość badanych (79%) przypisuje mu stwierdzenia o charakterze raczej pozytywnym - dodatnie cechy opisu przeważają tu nad ujemnymi. Natomiast według 16% ankietowanych w wizerunku prezydenta dominują raczej niekorzystne elementy opisu - tę grupę respondentów, w ocenie której przewagę mają krytyczne opinie, można uznać za przeciwników politycznych Aleksandra Kwaśniewskiego.

Generalnie rzecz biorąc, Aleksander Kwaśniewski stosunkowo najlepiej odbierany jest przez osoby w wieku od 45 do 54 lat, mieszkańców miast średniej wielkości (od 20 do 100 tys. ludności) i mniejszych, a także wsi. Z największą rezerwą oceniają go natomiast najmłodszy respondenci (od 18 do 24 roku życia), mieszkający w największych aglomeracjach. Nieco lepszą niż inni opinię o prezydencie wyrażają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym i średnim, natomiast z największą krytyką spotyka się on wśród badanych z wyższym wykształceniem.

³ Skala została utworzona przez zsumowanie wskazań na poszczególne cechy opisu. Wskazanie negatywnej cechy wartościowane było jako -1, brak opinii jako 0, wybór pozytywnej cechy jako +1. Wartości na skali zawierały się w przedziale od -9 (minimalna wartość oznaczająca, że respondent dokonał wyboru samych negatywnych cech obrazu) do +9 (maksymalna wartość oznaczająca wybór samych pozytywnych cech).

Wśród grup społeczno-zawodowych relatywnie lepiej postrzegają Aleksandra Kwaśniewskiego robotnicy niewykwalifikowani, pracownicy fizyczno-umysłowi oraz renciści. Natomiast gorzej niż inni, ogólnie rzecz biorąc, prezydenta oceniają uczniowie i studenci oraz osoby pracujące na własny rachunek.

Stosunek do Aleksandra Kwaśniewskiego, podobnie jak ocenę jego pracy, najsilniej różnicują poglądy polityczne oraz sympatie partyjne. Osoby utożsamiające się z prawicą wypowiadają najwięcej krytycznych opinii o prezydencie, natomiast osoby identyfikujące się z lewicą najczęściej mówią o nim w samych superlatywach.

Znacznie bardziej korzystnie postrzegają prezydenta zwolennicy SLD, a także PSL niż sympatycy obecnej koalicji rządzącej: AWS oraz UW.

Tabela 9

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Średnia ocen według skali akceptacji	Odchylenie standardowe
SLD	6,7	2,4
PSL	5,5	2,9
AWS	2,4	4,6
UW	2,3	4,1

Zwolennicy SLD niemal powszechnie przypisują prezydentowi takie cechy, jak: inteligencja, dobra prezencja oraz wysokie kompetencje i umiejętność jasnego, zwięzłego formułowania myśli. W opinii ogromnej większości sympatyków SLD jest on też politykiem dynamicznym, cechuje go konsekwencja, wrażliwość społeczna oraz bezinteresowność. Nawet ocena jego prawdomówności, najczęściej budząca obiekcje badanych, jest w opinii zwolenników tej formacji znacznie częściej pozytywna niż negatywna.

Tylko nieco gorzej oceniają prezydenta potencjalni wyborcy PSL. Podobnie jak w elektoracie SLD, pozytywne oceny Aleksandra Kwaśniewskiego dominują tu we wszystkich aspektach jego wizerunku. Podstawowe różnice w postrzeganiu jego osoby wyrażają się głównie w tym, iż mniejsze odsetki sympatyków PSL podzielają opinie, że prezydent troszczy się o los zwykłych ludzi i jest bezinteresowny.

Tabela 10

Z każdej pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego?	Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych			
	SLD	PSL	UW	AWS
	w procentach			
Jest inteligentny	97	95	85	80
Nie wyróżnia się inteligencją	3	4	15	15
Jest przystojny, ma dobrą prezencję	91	90	71	77
Nie jest przystojny, źle się prezentuje	3	4	18	15
Jest kompetentny, zna się na tym, co robi	97	92	76	71
Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności	2	1	18	17
Mówi konkretnie, w sposób odpowiedzialny	93	83	55	59
Mówi niejasno, nie wiadomo, co tak naprawdę myśli	6	14	34	29
Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów	83	74	53	58
Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, „wszystko rozlaży mu się w rękach”	9	8	31	25
Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los	82	59	55	49
Nie obchodzi go los zwykłych ludzi	9	13	27	32
Jest energiczny, dynamiczny	80	76	62	63
Jest zbyt powolny, mało dynamiczny	11	16	22	25
Jest uczciwy, nieprzekupny	80	49	38	30
Tak jak wielu innych „na górze”, myśli tylko o swoim własnym interesie	6	17	39	39
Jest prawdomówny	49	48	12	14
Nie zawsze mówi prawdę	33	36	70	61
Pominięto odpowiedzi „ani taki, ani taki” i „trudno powiedzieć”.				

Zwolennicy UW i AWS są znacznie bardziej krytyczni w ocenie prezydenta. Dotyczy to przede wszystkim takich cech jego wizerunku, jak: prawdomówność, uczciwość i bezinteresowność. Znaczna część sympatyków tych ugrupowań (szczególnie zaś UW) zarzuca mu także: brak konsekwencji w działaniu, ogólnikowość i niekonkretność wypowiedzi, a także niedostatek wrażliwości społecznej. Niemniej jednak nawet w tych aspektach pozytywne oceny wyraźnie przeważają nad negatywnymi.

Po trzech latach sprawowania urzędu prezydent Aleksander Kwaśniewski nadal zyskuje dobre oceny. Zdecydowana większość ankietowanych pozytywnie ocenia sposób, w jaki wykonuje on swoje obowiązki, a obecne oceny są znacznie lepsze od opinii zarejestrowanych niedługo po objęciu urzędu. W porównaniu z początkiem kadencji wzrosła także liczba respondentów gotowych przyznać, że Aleksander Kwaśniewski pełni obowiązki prezydenta lepiej, niż się spodziewali.

W społecznym portrecie prezydenta najistotniejszymi jego cechami są: inteligencja, wysokie kompetencje, prezencja oraz jasny sposób formułowania myśli. Najczęściej wskazywanym minusem jest to, że nie zawsze mówi prawdę.

W porównaniu z początkiem kadencji najbardziej zmieniło się postrzeganie dynamizmu prezydenta - obecnie Aleksander Kwaśniewski rzadziej określany jest jako polityk energiczny, wyraźnie więcej osób przypisuje mu natomiast powolność i brak dynamizmu. Gorzej niż na początku kadencji wypada w ocenie badanych jego prezencja, natomiast bardziej przychylne okazują się oceny jego bezinteresowności oraz wrażliwości społecznej. Większy odsetek respondentów niż w kwietniu '96 przypisuje mu także stanowczość i konsekwencję w realizacji celów oraz pozytywnie ocenia klarowność jego wypowiedzi. Nieco lepsze niż na początku kadencji są także obecne oceny kompetencji prezydenta.

Z jednoznacznie pozytywną oceną badanych spotyka się działalność prezydenta w zakresie polityki zagranicznej. Uznanie ankietowanych zyskuje jego doświadczenie polityczne: badani sądzą, że obecny prezydent nie popełnia znaczących błędów politycznych - pozytywnie oceniana jest trafność podejmowanych przez niego decyzji. Natomiast jako

stosunkowo kontrowersyjny postrzegany jest obiektywizm polityczny prezydenta i jego zdolność do pełnienia funkcji arbitra politycznego, usytuowanego ponad podziałami istniejącymi na scenie politycznej. Prawie jedna trzecia ankietowanych przypisuje mu stronniczość i faworyzowanie tej opcji politycznej, z której się wywodzi. Mimo że zdecydowana większość uznaje, że Aleksandra Kwaśniewskiego można nazwać prezydentem wszystkich Polaków, to jednocześnie w ocenie respondentów polityczne związki z jego byłym ugrupowaniem nie zmniejszają się, ale wydają się respondentom bliższe niż na początku kadencji. Obecnie więcej ankietowanych niż blisko trzy lata temu sądzi, że Aleksander Kwaśniewski jest członkiem SLD.

Opracowała
Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Czy, Pana(i) zdaniem, prezydent Aleksander Kwaśniewski dobrze czy też źle wykonuje swoje obowiązki?

	(%)			
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	76	12	12	1140
Płeć				
Mężczyźni	79	14	8	541
Kobiety	75	10	16	599
Wiek				
18-24 lat	80	14	5	163
25-34	77	12	10	201
35-44	79	8	13	218
45-54	80	11	10	234
55-64	70	14	15	145
65 lat i więcej	70	11	19	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	73	13	14	417
Miasto do 20 tys.	75	11	14	141
od 21 do 100 tys.	80	8	12	216
101-500 tys.	83	11	6	229
501 tys. i więcej mieszk.	72	12	16	134
Wykształcenie				
Podstawowe	69	14	17	359
Zasadnicze zawodowe	78	11	11	298
Średnie	82	8	10	378
Wyższe	77	15	8	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	78	13	9	79
Prac.umysł.niż.szczebła	79	5	16	122
Pracownicy fiz.- umysł.	81	11	8	95
Robotnicy wykwalifikowani	77	14	9	116
Robotnicy niewykwalifik.	85	6	9	62
Rolnicy	76	11	13	74
Pracujący na własny rach.	80	12	8	51
Bierni zawodowo				
Renciści	72	9	19	119
Emeryci	69	14	16	216
Uczniowie i studenci	85	15	0	56
Bezrobotni	75	13	13	85
Gospodynie domowe i inni	81	13	6	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	75	12	13	126
sekt. państw., publicznym	82	8	10	125
sp. wiaśc. pryw. i państwa	74	14	13	103
sekt. pryw. poza rolnict.	83	9	7	191
prywatnym gosp. rolnym	73	11	16	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	75	13	12	243
276 - 399	75	14	12	172
400 - 549	75	13	12	244
550 - 799	80	9	11	179
Powyżej 799 zł	88	8	3	137
Ocena własnych war. mater.				
Źle	70	16	14	318
Średnie	76	11	13	576
Dobre	85	7	8	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	29	17	66
Raz w tygodniu	77	12	11	549
Kilka razy w miesiącu	78	10	12	170
Kilka razy w roku	76	9	15	257
W ogóle nie uczestniczy	85	7	9	94
Poglądy polityczne				
Lewica	92	4	4	253
Centrum	79	9	12	358
Prawica	68	24	8	280
Trudno powiedzieć	66	9	25	248

Tabela 2. W grudniu minęły trzy lata od momentu objęcia urzędu prezydenta przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Biorąc pod uwagę jego działalność w tym okresie, proszę powiedzieć, czy prezydent Kwaśniewski:
1 - dobrze reprezentuje Polskę za granicą; 2 - źle reprezentuje Polskę za granicą

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	89	3	8	1140
Płeć				
Mężczyźni	89	3	7	541
Kobiety	89	3	8	599
Wiek				
18-24 lat	93	3	3	163
25-34	90	3	7	201
35-44	91	3	7	218
45-54	90	3	7	234
55-64	84	4	11	145
65 lat i więcej	84	4	12	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	88	2	10	417
Miasto do 20 tys.	93	4	3	141
od 21 do 100 tys.	91	3	6	215
101-500 tys.	88	5	7	229
501 tys. i więcej mieszk.	87	4	9	134
Wykształcenie				
Podstawowe	88	3	10	359
Zasadnicze zawodowe	89	3	8	298
Średnie	91	3	6	378
Wyższe	88	5	7	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	89	6	5	79
Prac.umysł.niż.szczebła	93	2	5	122
Pracownicy fiz.-umysł.	89	4	7	95
Robotnicy wykwalifikowani	91	2	7	116
Robotnicy niewykwalifik.	92	3	5	62
Rolnicy	92	1	7	74
Pracujący na własny rach.	91	4	5	51
Bierni zawodowo				
Renciści	88	3	8	119
Emeryci	84	3	13	216
Uczniowie i studenci	88	10	2	56
Bezrobotni	93	3	4	85
Gospodynie domowe i inni	83	1	16	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	86	5	9	126
sekt. państw., publicznym	92	3	5	125
sp. właśc. pryw. i państwa	91	2	7	103
sekt. pryw. poza rolnict.	91	3	6	191
prywatnym gosp. rolnym	95	1	4	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	91	1	8	242
276 - 399	89	2	9	172
400 - 549	89	5	5	244
550 - 799	89	3	8	179
Powyżej 799 zł	91	3	5	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	87	3	9	318
Średnie	89	3	9	576
Dobre	92	4	3	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	65	11	24	66
Raz w tygodniu	91	3	7	549
Kilka razy w miesiącu	91	3	6	170
Kilka razy w roku	93	2	5	257
W ogóle nie uczestniczy	83	3	13	94
Poglądy polityczne				
Lewica	98	1	2	253
Centrum	92	2	6	358
Prawica	81	8	11	280
Trudno powiedzieć	85	3	12	248

Tabela 3. W grudniu minęły trzy lata od momentu objęcia urzędu prezydenta przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Biorąc pod uwagę jego działalność w tym okresie, proszę powiedzieć, czy prezydent Kwaśniewski:
1 - podejmuje zwykle właściwe decyzje; 2 - podejmuje zwykle niewłaściwe decyzje

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	66	9	25	1140
Płeć				
Mężczyźni	66	11	22	541
Kobiety	65	8	27	599
Wiek				
18-24 lat	71	10	18	163
25-34	69	10	20	201
35-44	60	9	30	218
45-54	71	5	24	234
55-64	66	10	24	145
65 lat i więcej	56	12	32	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	63	9	28	417
Miasto do 20 tys.	66	7	27	141
od 21 do 100 tys.	68	11	21	215
101-500 tys.	68	9	23	229
501 tys. i więcej mieszk.	66	10	24	134
Wykształcenie				
Podstawowe	62	10	28	359
Zasadnicze zawodowe	64	9	28	298
Średnie	70	8	21	378
Wyższe	66	14	19	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	67	14	19	79
Prac.umysł.niż.szczebla	67	7	26	122
Pracownicy fiz.-umysł.	75	11	15	95
Robotnicy wykwalifikowani	60	12	28	116
Robotnicy niewykwalifik.	65	3	32	62
Rolnicy	69	6	25	74
Pracujący na własny rach.	58	10	32	51
Bierni zawodowo				
Renciści	70	5	26	119
Emeryci	59	12	29	216
Uczniowie i studenci	71	12	16	56
Bezrobotni	69	7	24	85
Gospodynie domowe i inni	68	8	23	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	64	9	27	126
sekt. państw., publicznym	71	4	25	125
sp. właśc. pryw. i państwa	59	16	25	103
sekt. pryw. poza rolnict.	68	10	22	191
prywatnym gosp. rolnym	66	8	26	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	67	8	25	242
276 - 399	62	11	27	172
400 - 549	64	9	26	244
550 - 799	68	10	21	179
Powyżej 799 zł	73	11	16	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	11	28	318
Średnie	68	8	24	576
Dobre	67	10	23	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	37	20	44	66
Raz w tygodniu	65	11	24	549
Kilka razy w miesiącu	67	9	24	170
Kilka razy w roku	71	4	25	257
W ogóle nie uczestniczy	73	6	21	94
Poglądy polityczne				
Lewica	88	4	8	253
Centrum	67	9	23	358
Prawica	51	20	29	280
Trudno powiedzieć	57	3	40	248

Tabela 4. W grudniu minęły trzy lata od momentu objęcia urzędu prezydenta przez Aleksandra Kwaśniewskiego. Biorąc pod uwagę jego działalność w tym okresie, proszę powiedzieć, czy prezydent Kwaśniewski:
1 - przy podejmowaniu decyzji kieruje się przede wszystkim interesami sił politycznych, z których się wywodzi;
2 - przy podejmowaniu decyzji nie wyróżnia interesów żadnej z sił politycznych

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	40	31	1140
Płeć				
Mężczyźni	35	41	24	541
Kobiety	25	38	36	599
Wiek				
18-24 lat	32	31	37	163
25-34	35	38	27	201
35-44	31	41	28	218
45-54	26	47	27	234
55-64	30	44	26	145
65 lat i więcej	26	34	41	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	27	36	37	417
Miasto do 20 tys.	31	38	31	141
od 21 do 100 tys.	28	44	28	215
101-500 tys.	32	43	26	229
501 tys. i więcej mieszk.	36	41	23	134
Wykształcenie				
Podstawowe	24	32	44	359
Zasadnicze zawodowe	28	45	27	298
Średnie	35	40	25	378
Wyższe	37	47	16	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	33	47	20	79
Prac.umysł.niż.szczębla	29	47	24	122
Pracownicy fiz.- umysł.	40	37	23	95
Robotnicy wykwalifikowani	31	47	22	116
Robotnicy niewykwalifik.	32	31	38	62
Rolnicy	31	33	36	74
Pracujący na własny rach.	33	37	30	51
Bierni zawodowo				
Renciści	25	40	35	119
Emeryci	28	37	35	216
Uczniowie i studenci	29	33	39	56
Bezrobotni	23	39	38	85
Gospodynie domowe i inni	27	41	32	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	34	44	22	126
sekt. państw., publicznym	35	38	27	125
sp. własc. pryw. i państwa	34	41	25	103
sekt. pryw. poza rolnict.	31	44	26	191
prywatnym gosp. rolnym	32	32	35	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	25	37	38	242
276 - 399	29	44	27	172
400 - 549	32	41	27	244
550 - 799	25	47	28	179
Powyżej 799 zł	36	41	23	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	24	37	39	318
Średnie	31	39	30	576
Dobre	34	44	22	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	27	34	39	66
Raz w tygodniu	34	36	30	549
Kilka razy w miesiącu	28	40	32	170
Kilka razy w roku	22	47	31	257
W ogóle nie uczestniczy	29	43	27	94
Poglądy polityczne				
Lewica	19	64	17	253
Centrum	27	42	31	358
Prawica	49	28	23	280
Trudno powiedzieć	22	25	53	248

Tabela 5. Aleksander Kwaśniewski obejmując urząd prezydenta Polski mówił, że chce być prezydentem wszystkich Polaków. Czy, Pana(i) zdaniem, Aleksandra Kwaśniewskiego można nazwać prezydentem wszystkich Polaków czy też nie?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	27	11	1141
Płeć				
Mężczyźni	62	30	8	541
Kobiety	61	25	14	600
Wiek				
18-24 lat	60	31	9	163
25-34	58	30	11	201
35-44	62	27	11	218
45-54	65	24	11	234
55-64	63	25	12	145
65 lat i więcej	61	27	13	180
Miejsce zamieszkania				
Wieś	62	24	13	418
Miasto do 20 tys.	61	27	12	141
od 21 do 100 tys.	65	24	11	215
101-500 tys.	62	32	6	229
501 tys. i więcej mieszk.	56	33	11	134
Wykształcenie				
Podstawowe	65	22	13	360
Zasadnicze zawodowe	61	29	10	298
Średnie	59	30	11	378
Wyższe	62	31	6	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	59	31	9	79
Prac. umysł. niż. szczebla	64	28	8	122
Pracownicy fiz.-umysł.	64	29	7	95
Robotnicy wykwalifikowani	57	31	13	116
Robotnicy niewykwalifik.	72	22	6	62
Rolnicy	66	19	16	74
Pracujący na własny rach.	55	25	20	51
Bierni zawodowo				
Renciści	61	26	13	119
Emeryci	61	25	14	217
Uczniowie i studenci	60	35	6	56
Bezrobotni	66	22	11	85
Gospodynie domowe i inni	57	36	7	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	65	28	8	126
sekt. państw., publicznym	66	28	6	125
sp. właśc. pryw. i państwa	49	40	11	103
sekt. pryw. poza rolnict.	64	24	12	191
prywatnym gosp. rolnym	63	20	17	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	66	22	12	242
276 - 399	65	25	10	172
400 - 549	58	31	10	245
550 - 799	60	29	10	179
Powyżej 799 zł	69	26	5	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	26	13	318
Średnie	61	27	12	577
Dobre	63	29	7	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	49	42	9	66
Raz w tygodniu	60	29	11	549
Kilka razy w miesiącu	62	25	13	171
Kilka razy w roku	64	24	11	257
W ogóle nie uczestniczy	72	21	7	94
Poglądy polityczne				
Lewica	81	15	4	253
Centrum	65	25	10	358
Prawica	43	47	9	280
Trudno powiedzieć	57	21	22	249

Tabela 6. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego. 1 - Jest niekompetentny, nie ma odpowiedniej wiedzy i umiejętności; 2 - Jest kompetentny, zna się na tym, co robi

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	10	79	11	1140
Płeć				
Mężczyźni	13	80	7	541
Kobiety	7	79	14	599
Wiek				
18-24 lat	10	86	3	163
25-34	9	82	9	201
35-44	9	80	11	218
45-54	10	80	10	234
55-64	12	76	12	145
65 lat i więcej	9	73	18	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	8	79	13	417
Miasto do 20 tys.	10	77	13	141
od 21 do 100 tys.	11	80	8	215
101-500 tys.	11	80	10	229
501 tys. i więcej mieszk.	10	81	8	134
Wykształcenie				
Podstawowe	9	77	15	359
Zasadnicze zawodowe	8	81	11	298
Średnie	9	83	8	378
Wyższe	20	74	6	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	19	73	8	79
Prac. umysł. niż. szczebla	11	82	7	122
Pracownicy fiz.- umysł.	6	89	5	95
Robotnicy wykwalifikowani	13	78	9	116
Robotnicy niewykwalifik.	7	82	11	62
Rolnicy	5	85	10	74
Pracujący na własny rach.	11	84	4	51
Bierni zawodowo				
Renciści	7	75	19	119
Emeryci	10	74	16	216
Uczniowie i studenci	5	85	9	56
Bezrobotni	7	82	11	85
Gospodynie domowe i inni	11	82	7	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	14	75	11	126
sekt. państw., publicznym	9	85	6	125
sp. właśc. prywat. i państwa	17	74	9	103
sekt. prywat. poza rolnictw.	9	85	6	191
prywatnym gosp. rolnym	6	80	14	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	7	80	13	242
276 - 399	10	80	10	172
400 - 549	12	75	13	244
550 - 799	13	81	6	179
Powyżej 799 zł	9	85	6	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	8	76	16	318
Średnie	10	81	9	576
Dobre	11	81	8	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	13	64	23	66
Raz w tygodniu	10	79	11	549
Kilka razy w miesiącu	8	82	10	170
Kilka razy w roku	9	81	10	257
W ogóle nie uczestniczy	7	88	5	94
Poglądy polityczne				
Lewica	4	93	3	253
Centrum	10	83	7	358
Prawica	19	70	11	280
Trudno powiedzieć	4	72	24	248

Tabela 7. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego. 1 - Jest energiczny, dynamiczny; 2 - Jest zbyt powolny, mało dynamiczny (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	67	20	13	1138
Płeć				
Mężczyźni	65	24	12	541
Kobiety	70	16	14	598
Wiek				
18-24 lat	59	32	9	163
25-34	67	24	9	201
35-44	65	18	17	217
45-54	68	17	15	234
55-64	74	15	11	145
65 lat i więcej	72	14	15	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	67	19	14	417
Miasto do 20 tys.	75	15	10	140
od 21 do 100 tys.	65	21	14	215
101-500 tys.	68	22	10	229
501 tys. i więcej mieszk.	61	21	18	134
Wykształcenie				
Podstawowe	64	22	13	359
Zasadnicze zawodowe	69	19	12	297
Średnie	69	19	13	378
Wyższe	69	18	14	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	66	17	17	79
Prac. umysł. niż. szczebla	71	16	13	122
Pracownicy fiz.- umysł.	70	26	5	95
Robotnicy wykwalifikowani	64	20	16	116
Robotnicy niewykwalifik.	67	21	12	62
Rolnicy	62	22	16	74
Pracujący na własny rach.	73	15	12	51
Bierni zawodowo				
Renciści	74	15	11	119
Emeryci	70	16	14	216
Uczniowie i studenci	50	29	20	56
Bezrobotni	59	32	9	83
Gospodynie domowe i inni	74	17	9	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	70	17	13	126
sekt. państw., publicznym	62	22	16	125
sp. własc. pryw. i państwa	68	21	11	103
sekt. pryw. poza rolnict.	72	16	12	191
prywatnym gosp. rolnym	63	21	15	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	67	21	13	242
276 - 399	63	24	13	171
400 - 549	73	18	10	244
550 - 799	64	19	18	179
Powyżej 799 zł	73	19	8	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	63	23	14	317
Średnie	68	19	13	576
Dobre	71	18	11	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	18	22	65
Raz w tygodniu	67	21	12	549
Kilka razy w miesiącu	69	15	16	170
Kilka razy w roku	67	19	13	257
W ogóle nie uczestniczy	68	25	8	94
Poglądy polityczne				
Lewica	82	9	9	253
Centrum	71	19	10	358
Prawica	51	33	16	280
Trudno powiedzieć	66	17	17	246

Tabela 8. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego. 1 - Jest konsekwentny, stanowczy w realizacji swoich celów; 2 - Nie potrafi dokończyć tego, co zaczął, "wszystko rozlaży mu się w rękach" (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	18	18	1140
Płeć				
Mężczyźni	65	21	14	541
Kobiety	63	15	22	599
Wiek				
18-24 lat	62	23	16	163
25-34	66	19	15	201
35-44	66	17	18	218
45-54	66	16	17	234
55-64	62	20	18	145
65 lat i więcej	59	14	28	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	17	22	417
Miasto do 20 tys.	70	13	17	141
od 21 do 100 tys.	69	17	14	215
101-500 tys.	62	20	18	229
501 tys. i więcej mieszk.	61	23	16	134
Wykształcenie				
Podstawowe	57	19	24	359
Zasadnicze zawodowe	67	20	13	298
Średnie	68	15	17	378
Wyższe	63	20	17	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	71	16	13	79
Prac. umysł. niż. szczebla	59	22	19	122
Pracownicy fiz.- umysł.	74	19	6	95
Robotnicy wykwalifikowani	66	18	16	116
Robotnicy niewykwalifik.	76	12	12	62
Rolnicy	58	20	22	74
Pracujący na własny rach.	67	16	17	51
Bierni zawodowo				
Renciści	62	20	19	119
Emeryci	57	16	27	216
Uczniowie i studenci	58	18	24	56
Bezrobotni	62	17	21	85
Gospodynie domowe i inni	70	18	12	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	69	12	20	126
sekt. państw., publicznym	65	24	11	125
sp. właśc. pryw. i państwa	62	23	16	103
sekt. pryw. poza rolnict.	72	15	13	191
prywatnym gosp. rolnym	55	24	21	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	66	16	18	242
276 - 399	63	21	16	172
400 - 549	66	17	17	244
550 - 799	66	15	18	179
Powyżej 799 zł	65	21	14	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	61	20	20	318
Średnie	65	16	18	576
Dobre	63	19	17	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	43	25	32	66
Raz w tygodniu	62	19	19	549
Kilka razy w miesiącu	66	14	20	170
Kilka razy w roku	66	18	16	257
W ogóle nie uczestniczy	75	14	11	94
Poglądy polityczne				
Lewica	83	10	7	253
Centrum	63	16	20	358
Prawica	55	28	17	280
Trudno powiedzieć	55	16	29	248

Tabela 9. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego.
1 - Nie obchodzi go los zwykłych ludzi; 2 - Rozumie problemy zwykłych ludzi, troszczy się o ich los

			(%)	
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	24	57	19	1138
Płeć				
Mężczyźni	27	58	16	541
Kobiety	22	56	22	598
Wiek				
18-24 lat	20	63	17	163
25-34	30	50	20	201
35-44	22	58	20	217
45-54	21	63	16	234
55-64	25	55	21	145
65 lat i więcej	26	52	22	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	23	53	23	417
Miasto do 20 tys.	25	56	19	140
od 21 do 100 tys.	21	62	17	215
101-500 tys.	25	59	16	229
501 tys. i więcej mieszk.	26	59	15	134
Wykształcenie				
Podstawowe	25	54	21	359
Zasadnicze zawodowe	23	59	18	297
Średnie	23	58	20	378
Wyższe	27	60	13	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	24	71	5	79
Prac. umysł. niż. szczebla	23	57	20	122
Pracownicy fiz.- umysł.	23	69	8	95
Robotnicy wykwalifikowani	26	47	26	116
Robotnicy niewykwalifik.	16	67	17	62
Rolnicy	19	57	25	74
Pracujący na własny rach.	24	54	22	51
Bierni zawodowo				
Renciści	25	54	21	119
Emeryci	26	52	21	216
Uczniowie i studenci	17	65	18	56
Bezrobotni	20	52	29	83
Gospodynie domowe i inni	40	52	8	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	23	59	17	126
sekt. państw., publicznym	21	64	16	125
sp. właśc. pryw. i państwa	24	57	19	103
sekt. pryw. poza rolnict.	23	60	18	191
prywatnym gosp. rolnym	22	54	23	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	24	54	22	242
276 - 399	28	52	22	171
400 - 549	25	59	16	244
550 - 799	23	64	13	179
Powyżej 799 zł	18	69	13	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	25	50	24	317
Średnie	27	55	18	576
Dobre	16	70	14	246
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	25	47	28	65
Raz w tygodniu	27	55	18	549
Kilka razy w miesiącu	25	57	18	170
Kilka razy w roku	19	59	21	257
W ogóle nie uczestniczy	18	69	13	94
Poglądy polityczne				
Lewica	13	78	9	253
Centrum	21	59	19	358
Prawica	35	45	20	280
Trudno powiedzieć	27	46	27	246

Tabela 10. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego. 1 - Jest uczciwy, nieprzekupny; 2 - Tak jak wielu innych "na górze", myśli tylko o swoim własnym interesie (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	45	25	30	1136
Płeć				
Mężczyźni	45	28	27	540
Kobiety	45	22	32	596
Wiek				
18-24 lat	43	30	27	163
25-34	40	30	30	200
35-44	41	26	33	217
45-54	51	20	29	233
55-64	46	29	25	145
65 lat i więcej	50	17	33	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	24	34	415
Miasto do 20 tys.	43	30	27	140
od 21 do 100 tys.	55	20	25	215
101-500 tys.	43	28	30	229
501 tys. i więcej mieszk.	46	26	28	134
Wykształcenie				
Podstawowe	44	23	33	359
Zasadnicze zawodowe	48	27	24	295
Średnie	44	25	31	378
Wyższe	41	25	34	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	48	27	25	79
Prac. umysł. niż. szczebla	42	24	35	122
Pracownicy fiz.- umysł.	55	30	16	95
Robotnicy wykwalifikowani	43	29	28	116
Robotnicy niewykwalifik.	44	23	33	62
Rolnicy	46	20	34	74
Pracujący na własny rach.	28	38	34	49
Bierni zawodowo				
Renciści	54	17	29	119
Emeryci	44	21	34	216
Uczniowie i studenci	38	30	32	56
Bezrobotni	47	21	32	83
Gospodynie domowe i inni	43	34	23	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	50	28	22	126
sekt. państw., publicznym	40	28	32	125
sp. właśc. pryw. i państwa	39	37	24	102
sekt. pryw. poza rolnict.	47	21	32	190
prywatnym gosp. rolnym	43	24	33	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	42	27	30	241
276 - 399	44	27	28	171
400 - 549	46	25	29	244
550 - 799	53	23	24	179
Powyżej 799 zł	56	19	25	136
Ocena własnych war. mater.				
Złe	44	25	31	317
Średnie	44	25	30	574
Dobre	49	24	27	245
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	30	34	36	65
Raz w tygodniu	41	29	30	548
Kilka razy w miesiącu	43	25	31	170
Kilka razy w roku	52	17	31	257
W ogóle nie uczestniczy	62	17	22	94
Poglądy polityczne				
Lewica	71	13	15	253
Centrum	42	22	35	357
Prawica	29	44	26	280
Trudno powiedzieć	40	18	41	246

Tabela 11. Z pary stwierdzeń proszę wskazać to, które, Pana(i) zdaniem, najlepiej charakteryzuje Aleksandra Kwaśniewskiego.
1 - Jest prawdziwy; 2 - Nie zawsze mówi prawdę (%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	28	46	26	1138
Płeć				
Mężczyźni	29	49	22	541
Kobiety	27	43	30	597
Wiek				
18-24 lat	25	52	23	163
25-34	28	50	22	201
35-44	22	50	28	218
45-54	32	44	24	232
55-64	30	44	27	145
65 lat i więcej	33	35	33	179
Miejsce zamieszkania				
Wieś	32	37	31	417
Miasto do 20 tys.	27	52	21	139
od 21 do 100 tys.	32	43	26	215
101-500 tys.	24	50	26	229
501 tys. i więcej mieszk.	21	64	16	134
Wykształcenie				
Podstawowe	32	38	30	357
Zasadnicze zawodowe	31	44	25	298
Średnie	25	50	25	378
Wyższe	21	60	19	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	62	17	79
Prac. umysł. niż. szczebla	23	55	22	122
Pracownicy fiz.- umysł.	35	48	17	95
Robotnicy wykwalifikowani	30	42	28	116
Robotnicy niewykwalifik.	35	40	25	61
Rolnicy	35	36	29	74
Pracujący na własny rach.	15	53	32	51
Bierni zawodowo				
Renciści	34	34	32	119
Emeryci	30	38	32	216
Uczniowie i studenci	10	64	25	56
Bezrobotni	28	46	26	85
Gospodynie domowe i inni	28	54	18	64
Pracuje w:				
sferze budżetowej	27	49	24	126
sekt. państw., publicznym	21	58	21	123
sp. właśc. pryw. i państwa	27	55	19	103
sekt. pryw. poza rolnict.	30	41	29	191
prywatnym gosp. rolnym	31	38	31	82
Dochody na jedną osobę				
Do 275 zł	35	39	26	242
276 - 399	30	40	30	172
400 - 549	28	48	25	242
550 - 799	30	51	19	179
Powyżej 799 zł	26	53	21	137
Ocena własnych war. mater.				
Złe	31	41	29	318
Średnie	28	46	26	576
Dobre	24	52	23	244
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	24	57	19	66
Raz w tygodniu	25	47	28	547
Kilka razy w miesiącu	27	45	29	170
Kilka razy w roku	32	42	26	257
W ogóle nie uczestniczy	39	43	18	94
Poglądy polityczne				
Lewica	45	38	18	252
Centrum	29	44	27	358
Prawica	14	68	18	280
Trudno powiedzieć	25	32	43	248

Tabela 12. Średnie ocen Aleksandra Kwaśniewskiego według skali akceptacji

	Średnia	Liczba osób
Ogółem	4.0	1143
Płeć		
Mężczyźni	3.9	542
Kobiety	4.2	601
Wiek		
18-24 lat	3.5	163
25-34	3.7	201
35-44	3.9	219
45-54	4.6	234
55-64	4.1	145
65 lat i więcej	4.3	181
Miejsce zamieszkania		
Wieś	4.2	420
Miasto do 20 tys.	4.3	141
od 21 do 100 tys.	4.5	216
101-500 tys.	3.8	229
501 tys. i więcej mieszk.	3.1	134
Wykształcenie		
Podstawowe	3.9	361
Zasadnicze zawodowe	4.4	298
Średnie	4.1	379
Wyższe	3.3	105
Grupa społ.-zaw. pracujący		
Kadra kier., inteligencja	3.7	79
Prac. umysł. niż. szczebla	3.9	122
Pracownicy fiz. - umysł.	4.6	95
Robotnicy wykwalifikowani	4.0	116
Robotnicy niewykwalifik.	4.8	62
Rolnicy	4.4	74
Pracujący na własny rach.	3.5	51
Bierni zawodowo		
Renciści	4.7	119
Emeryci	4.0	218
Uczniowie i studenci	3.0	56
Bezrobotni	3.8	85
Gospodynie domowe i inni	3.5	64
Pracuje w:		
sferze budżetowej	4.3	126
sekt. państw., publicznym	3.7	125
sp. właśc. pryw. i państwa	3.5	103
sekt. pryw. poza rolnict.	4.6	191
prywatnym gosp. rolnym	4.1	82
Dochody na jedną osobę		
Do 275 zł	4.3	244
276 - 399	4.0	173
400 - 549	4.1	246
550 - 799	4.3	179
Powyżej 799 zł	4.2	137
Ocena własnych war. mater.		
Złe	3.9	320
Średnie	4.0	577
Dobre	4.2	246
Udział w prakt. religijnych		
Kilka razy w tygodniu	2.3	66
Raz w tygodniu	3.8	550
Kilka razy w miesiącu	4.1	171
Kilka razy w roku	4.4	257
W ogóle nie uczestniczy	5.1	95
Poglądy polityczne		
Lewica	6.2	253
Centrum	4.4	358
Prawica	1.7	280
Trudno powiedzieć	3.9	250